

IN 'T GIESBAARGS

door Lucien Van Schoors

F (vervolg en aanpassingen)

farizeeër	fərizɛ.ər	schijnheiligwaard	"a doet èm beter veur'n as dat n'ès, 't ès nen echte farizeeër"
faur	fɔ:r	beslagen zijn in	"dad es na presiesj nie manne faur", daar ben ik niet goed in, ik doe het dan ook niet graag (Fr. fort)
fazal	fəzəl	(darm)wind, scheid	"a skoot ma der ne fazal af, en stinken davet der dee"
flakong	fɫakɔŋ	metalen drinkbus	"ter es nen blusj in manne flakong" zo. "bidong, pulle"
flasj	fɫas	flets, flauw	"de soepe es veel te flasj, wer est 't zaad a" "e flasj koleur"
fleiter	fɫɛ.tər	slag in het aange- zicht met de rug van de hand gegeven	"ik gaf èm doër ne fleiter op za gezichte dat a starrekisj zag" zo. "muilpeire"
fleus	fɫøʃ	- straks, zo dadelijk - daarnet	"komde fleus ba mau (m ^u ei) spelen, 'k èm een nuud videospelleke gekregen" "ajès ier ter fleus gepasseerd"
flisjen	fɫisjən	fluisteren	"z' es weer ont flisjen, 'k mag et were nie weten"
flok	fɫɔk	zwakke gezondheid	"oe est er mee a? ajen ligt mer flok"
flokskisj	fɫɔkskɪsɪj	zwak gevoel na zware ziekte	"ten goëter mer flokskisj mee"
flokong	fɫɔkɔŋ	plukken katoen, ge- bruikt als vulmiddel voor matrassen en slopen	"den oppelink es gevuld mè flokong"
flombezen	fɫɔmbɛ.zən	(gecultiveerde) zwarte bessen	"flombezen, da zan zwarte zjiëmbezen" zo. zjiëmbezen, rambaanzen, kozinnekisj"
flusj	fɫɔʃ	kwast	"de flusj van en soldoëtemusje"
flusje	fɫɔʃə	kwast aan kinder- molen	"wie de flusje van de meulen kan afrekken mag ter nog isj ver niet opzitten"
flosse	fɫɔsə	aanhalig persoon	"komde were flossen, o ga flosse" zo. "palokke"
flossen	fɫɔsən	strelen	zo. "palokken"
fluite (flaute)	fɫʌɛtə fɫɔ.tə	- fluit - mannelijk lid	"den diën es ver giën flaute te beträän", niet te vertrouwen "k èt on man fluite", ik ben gesnapt zo. "k èt on man fleske"
flutjen (vklw)	fɫɫɪtjən	kleine fluit	"'t lupt lèk e flutje van ne sent", het loopt gesmeerd
flutisjmelk	fɫɫɪsɪsmɛɫk	afgeroomde melk	"flutisjmelk drinken es goe ver de slanke laune (l ^u eine)" zo. "slap"
foefken	fɫɫɔfɫən	smoes, verzinsel	"kom were mè gië foefkisj af, hè... ik"

foefkisj (mv)	fufkis	verzinsels	begin a te kenne, zenne"
foefelen	fufəlan	- wegmoffelen - bedriegen	"wat zaje doër ont foefelen a"
foefeleir	fufəle:r	hij die foefelt	"opgelet met den diën, want 't es nen echte foefeleir"
foert	furt	gedaan ermee	"as't zuë zit, awel ... foert!"
foeter	futar	stuk, kapot, defect	"d' arde skauve va manne kom-pjoeter es ner de foeter" zo. "ner de knoppen" en "om zjiëpe"
fokkel	fokəɫ	vuistslag	"Tarzan, den bokser éé veel fokkels gegeven, mer ajee ter nog miër gekregen" zo."motte, zokke, forrel"
fokkelen	fokəlan	bevruchten	"zan die ei-jers wer da die kloeke op zit wè gefokkeld?"
fong	fɔŋ	- ondergrond - eigenlijk, in de grond	"de konstrukse ès ingesketen, omdat de fong nie en deugt" "in de fong es dat iemand mè e goed arte, mer ja..."
forrel	forəɫ	vuistslag	zo."fokkel, eirte, zokke, motte, fleiter"
fortune	fortynə	fortuin	"ajee giël zan fortune vertureluurd mè op de roelette te spelen"
fradéren	frade:ran	frauderen	"aske wilt rauke (r ^u eike) warren moe je goe kunne fradéren"
frak	frak	jas, vest, overjas	" 'k en doe giëne frak oën, 't es veel te waerm" zo. "veste, pardesu,zjipong"
framason	framason	vrijdenker, logeman	"van de framasongs es ter nie vele geweten, alliën da ze nie moete weten van God en zeker nie va za gebod"
frang	frang	frank	"ha! anne frang valt na toch "eindelèk (aundelèk)", je snapt het dan toch

Bij het woord "frang" past zeker het spottiedje op de echtgenote van burgemeester Adrien Flamand, die gedurende 21 jaar (1900 - 1921) de burgemeesterssjerp droeg in Geraardsbergen.

**"Madam Flamang, madam Flamang
gée ma ne frang
en ma stemme ligt geriëd,
kom mer isj zien, kom mer isj zien
op de skaa zelde ze zien"**

frank	frank	vrijpostig, onbeleefd (wordt niet gebruikt in de betekenis van geld)	"dad ès mer nen duim (daum) gruët en azu al en franke muile (maule)"
fretten	fɛtan	- overmatig en gulzig eten - soort kaartspel	"den diën ka fretten gelèk as e vaerken, azu ne fretzak" "wuir go fretten, wie spijlt er mee?"
fretter, fretzak	fretar fretsak	gulzige vreter	'o, ga dikke fretzak"

friebelen	fribəɫən	- betasten, friemelen - verfrommelen	"a zat in zannen broekzak on zan inkelgeld te friebelen" " friebelt toch azu nie on da papier!"
frim	frim	schone schijn	"ajéé da gedoën, mer ten was mer ver de frim"
froesjeleir	fɾusəɫe:r	onzedig betastende friemelaar	"da's ne froesjeleir jong, a kaän 't vraavolk nie gerust loëten"
froesjelen	fɾusəɫən	onzedig betasten	
froeteleir	fɾutəɫe:r	ongedurig en zeer beweeglijk persoon	"zit toch isj stille, ga ambetante froeteleir"
froetelen	fɾutəɫən	nerveus bewegen	"da kindj kaa froetelen in zan bedde, dat vriëd es"
froeze	fɾuzə	- vagina - mislukking	zo."minne" "t es en froeze geworren, hë kameroëd", het is je mislukt of het is verkeerd uitgedraaid
froezeleir	fɾuzəɫe:r	prutser, klungelaar	"wa ver ne froezeleir es ier on 't waerk geweest" zo. muësker, kamaddereir" "zit ter na toch nie on te froezelen"
froezelen	fɾuzəɫən	- prutsen, klungelen - peuteren	
frotte	fɾotə	tegenslag	"a héé der en frotte veuren"
fruein (fraun) frueinsj (mv)	fɾ^ɛ.n(s) fɾɔ.n	rem	"de fr ^u einsj van mannen otto moeten gerepareerd warren"
fuëre	fʌərə	- foor - jaarmarkt in G'bergen, Eerste Toog	" in Giesbaargen valt de fuëre altaud (alt ^u ijd) op den iëste mundjag va meirte
fursje	fəɾsə	kracht, sterk(te)	"dienen auto busjtege mè azu een fursje tegen de muur, da giël 't gebuurte kwam kauken (k ^u ijken)" (Fr. force)
fus ^u uile	fʌs^œɫə	vuurpijl	"madja, 'k gon een fus ^u uil' afskieten" (Fr. fusée)
fuure	fʏ:rə	aandrift	"a jéé weer en fuure", hij is opnieuw met iets bezig en wijdt er al zijn tijd aan
fwiete	fwiɫə	lek van gas, water of lucht	"we zitten mè een fwiete in ons woëterlaudinge, en 't es nie gezjiëverd, zelle"

Corrigenda

In het artikel " Gesprek met Josée Limbourg, een onderdeel van de rubriek: In 't Giesbaargs" van januari-februari 98/157, dienen volgende correcties te worden aangebracht:
- in voetnoot nr. 2 is de verklaring voor het woord viëndiël: "één vierde van een pond of 125 g."
- wat betreft voetnoot 6 is de verklaring voor roethauzeken: "bareelwachtershuisje" en niet treinwachterswoning. (met dank aan dhr. Leon De Couvreur)

Stroëtlieden

Van het straatliedje dat we hieronder afdrukken hebben we twee verschillende versies in ons bezit; de ene werd ons bezorgd door Emiel Collijns, de andere door Johnny De Nie, die het vroeger, naar eigen zeggen, "op café" zong. Het is een typisch Geraardsbergs volks-liedje op rijm. Uit de inhoud is duidelijk af te leiden dat dit lied voornamelijk gezongen werd in de Geraardsbergse volksbuurten. Dat het daar tussen de buurtbewoners onderling niet altijd koek en ei was, wordt overduidelijk bij het lezen van de tekst. De achterklap, de verwijten en de vuilsprekerij, m.a.w. "de kommeerderij" van de (vrouwelijke) buurtbewoners wordt hier in deze verzen op een beeldrijke manier voorgesteld.

Ma moejer wuntj in e strutjen
't zit vul kommeerder⁸.

De w^uijven dun eur prutjen
van aä gelèk as va m^uij.

't Es va Mie, d' aäs en kalle⁹
en va Staanse diene moef¹⁰
of va skele Zjalle
die leift van de poef.

't Es va lange Treeze
die zwart ziet van de skuld
Die v^uuile stinkerbeze
ze kr^uijgt er van nen bult.

't Goët over rosse Raanse
ofwè over Zjulie Pap
mè eure neuze gelèk en rambaanze¹¹
van nen ajen zattelap.

Moër 't eure en zèn ze nie vertellen
dat 't eure maän moër wist
da ze doër fretten, koeken èn mastellen
asta goë waerken is.

Ge zetj er beter over zw^uijgen
of 'k oël' a ^uuit a kot
ge zèl ni ker sloëge kr^uijgen
mè aämoël eure v^uuilen usjepot.

Ik wuën' ier in e strutjen
't zit vul kommeerder^uij.

De w^uijven doen e prutjen
van aä gelèk va m^uij.

De mannen z^uijn goë waerken
en dan es 't rendez vous
z' eten gelèk e vaerken
èn drinken as en koe.

't Es va Mie, ge za d'en kalle
en Staanse diene moef,
Katrien z^uei tegen Melle
Pas t'a op va manne kloef.

Zeg, ge zutj ga beter zw^uijgen
of 'k oël a ^uuit a kot
'k wil uëk gieë sloëgen kr^uijgen
o, ga v^uuilen oesjepot.

De maän komt th^uuis van 't waerken
en 't vraaken zegt mè spoed
zeg wilde weere wa weten
'k è der weere wad ontmoet.

Ik ginge ba de slachter
en betoëlde mè nen brief
Mer die pr^uei-je van hier achter
ze verweet ma van den dief.

O, die rosse, die kommére
dat eure vent moer wist
z' itj koeken en mastellen
asta ont waerken is.

⁸ geklets, wijvenpraat

⁹ domme, onnozele vrouw

¹⁰ kwaadaardige vrouw, syn. "vieze truute"

¹¹ braambes